

Kadernota herijking subsidiebeleid

Inhoud

- I. Inleiding
- II. Kaders uit het Rekenkamerrapport
- III. Uitgangspunten subsidiebeleid
- IV. Opzet burgerparticipatie
- V. Planning
- VI. Alternatief scenario
- VII. Samenvatting beslispunten

I. Inleiding

De Raad van de Gemeente Neerijnen heeft zich tot doel gesteld te komen tot een herijking van het subsidiebeleid.

Er zijn verschillende redenen om het subsidiebeleid van gemeente Neerijnen te vernieuwen. Ten eerste is in 2014 een onderzoek naar het subsidiebeleid uitgevoerd door de Rekenkamercommissie. Hieruit zijn verschillende aanbevelingen gekomen, hierover leest u meer in Hoofdstuk 2 van deze kadernota.

Daarnaast zijn er inhoudelijke overwegingen om het subsidiebeleid te vernieuwen. Het huidige subsidiebeleid dateert uit 2010 en is redelijkerwijs aan vernieuwing toe. De transities die hebben plaatsgevonden in het sociaal domein zijn ingrijpend. In de huidige ontwikkelingen neemt de overheid een meer faciliterende rol op zich en wordt de eigen verantwoordelijkheid van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven gestimuleerd. In lijn hiermee kunnen verenigingen gestimuleerd worden om minder afhankelijk te zijn van subsidies, dan wel dat aan de subsidieverstrekking andere voorwaarden gesteld worden. De basis van subsidieverstrekking kan worden aangepast aan deze maatschappelijke ontwikkelingen. Er kan worden uitgegaan van de eigen kracht en zelfredzaamheid van de inwoners.

In deze kadernota vindt u kaders waarbinnen het subsidiebeleid kan worden vormgegeven.

II. Kaders uit het Rekenkamerrapport

Naar aanleiding van een onderzoek van de Rekenkamercommissie in 2014 zijn verschillende aanbevelingen gedaan voor herijking van het subsidiebeleid. De Raad heeft ingestemd met dit rapport en de aanbevelingen worden meegenomen in het nieuwe subsidiebeleid. Deze kunnen dus voor een deel al richting geven aan de invulling van het subsidiebeleid. Hieronder vindt u de aanbevelingen uit het rapport:

- Formuleer SMART- (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden) doelen in de relevante beleidsstukken die ten grondslag liggen aan het subsidiebeleid.
- Formuleer doelstellingen vooral in termen van maatschappelijke effecten.
- Maak de doeltreffendheid van subsidies inzichtelijk. Door SMART-doelen te vertalen naar concrete prestatievoorwaarden weten subsidieontvangers precies wat er van hen verwacht wordt.

- Organiseer een werkbezoek waardoor raadsleden op gelijke wijze en diepgaander worden geïnformeerd over activiteiten, doelstellingen en resultaten van gesubsidieerde instellingen.
- Afschaffen van waarderingssubsidie en in plaats daarvan dit bedrag inzetten voor eenmalige activiteiten die door de desbetreffende verenigingen worden georganiseerd.

Administratieve aandachtspunten

- Verbetering van de uitvoering van het subsidiebeleid door:
 - Strenger toe te zien op het aanleveren van de vereiste verantwoordingsstukken door instellingen die subsidie ontvangen.
 - Subsidiebeschikkingen te voorzien van een motivering die aan de eisen van de Awb voldoet en volledig en inzichtelijk is.
- Verbeter de kwaliteit van dossiervorming, onder meer door het ontwikkelen van uniforme standaarden voor het aanvragen, toekennen en vaststellen van budgetsubsidies en verantwoorden van subsidies.

De administratieve aandachtspunten die hierboven worden genoemd zijn al zoveel mogelijk in uitvoering. De overige punten zijn onderdeel van de keuzes die gemaakt moeten worden voor het nieuwe subsidiebeleid.

III. Uitgangspunten subsidiebeleid

Eerder zijn 8 mogelijke uitgangspunten gepresenteerd om het subsidiebeleid vorm te geven. Hieronder vindt u een voorstel voor een combinatie van 4 uitgangspunten die de basis kunnen gaan vormen van het subsidiebeleid. Voor deze vier uitgangspunten is uiteindelijk gekozen omdat op deze wijze aangesloten wordt bij de aanbevelingen die voort zijn gekomen uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie. Dit betekent in hoofdlijnen dat subsidies dienen als sturingsmiddel en gestoeld moeten zijn op het bereiken van maatschappelijke effecten. Daarnaast wordt met het kiezen van deze vier uitgangspunten aangesloten bij de huidige veranderingen binnen de maatschappij waarbij gemeenten een steeds meer faciliterende rol hebben.

1. Subsidies dragen bij aan het realiseren van maatschappelijke doelen van de gemeente

Aansluitend bij de aanbeveling van de Rekenkamercommissie kan er met dit uitgangspunt voor gekozen worden met subsidies te sturen op gewenste maatschappelijke effecten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een buurtvereniging of dorps huis die een avond organiseert over opvoedproblemen. Dit draagt bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en het vergroten van het sociaal netwerk van ouders. Daarnaast kunnen inwoners elkaar onderling steunen en tips geven, waardoor voorkomen kan worden dat mensen professionele hulp nodig hebben.

Subsidie wordt op basis van dit uitgangspunt dus ingezet als sturingsmiddel van de gemeente. De doelen waarop gestuurd kan gaan worden komen uit verschillende onderliggende beleidsplannen. Hierbij kan gedacht worden aan het beleidsplan Wmo en jeugd, of het beleid op het gebied van sport. In de nieuwe verordening en beleidsregels zullen deze doelen dus niet specifiek genoemd worden, maar wordt verwezen naar relevante beleidsplannen.

2. Alleen activiteiten zijn subsidiabel

Verenigingen of instellingen zijn op zich niet subsidiabel. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor hun financieel beleid en worden niet in stand gehouden door de gemeente. Dit past in de maatschappelijke ontwikkeling waarbij de overheid een terugtrekkende rol heeft en meer wordt uitgegaan van de zelfredzaamheid van inwoners.

Alleen activiteiten komen in aanmerking voor subsidie. Voorwaarde is dat de activiteiten zonder subsidie niet (geheel) uitgevoerd kunnen worden. Voor het kenmerken van subsidiabele activiteiten kunnen criteria worden opgesteld, zoals het minimum aantal deelnemers aan een activiteit. Op deze wijze wordt de culturele/maatschappelijke agenda van verenigingen en instellingen bepalend voor het aanvragen van subsidie. Hier zou een uitzondering gemaakt kunnen worden voor basisvoorzieningen, er kan voor gekozen worden bepaalde basisvoorzieningen wel in stand te laten houden door de gemeente. Bij basisvoorzieningen kan onder andere gedacht worden aan een plek waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Wat basisvoorzieningen zijn moet in de uitwerking duidelijk benoemd worden.

3. Er is een minimum subsidiebedrag (€ 500,-)

Er wordt een minimum subsidiebedrag vastgesteld van €500, subsidies onder dat bedrag worden niet verstrekt. Voor subsidies lager dan dit bedrag zou het redelijkerwijs mogelijk moeten zijn een andere wijze van financiering te vinden. Daarnaast is de administratieve last voor de gemeente in verhouding te hoog voor subsidies onder dit drempelbedrag. Dit verlaagt de effectiviteit van de verstrekte subsidie.

4. Voor innovatieve ideeën vanuit inwoners heeft het aanvragen van subsidie een korte doorlooptijd

Samenhangend met de trend dat de zelfredzaamheid van burgers wordt gestimuleerd, hecht de gemeente groot belang aan burger initiatieven. Daarom wordt in het subsidiebeleid ruimte gemaakt om innovatieve ideeën van inwoners en verenigingen/stichtingen van Neerijnen te subsidiëren. Belangrijk hierbij is dat het aanvragen van een dergelijke subsidie een korte doorlooptijd heeft. Op deze manier kunnen burgerinitiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd worden. Voorwaarde is dat de burgerinitiatieven bijdragen aan het oplossen van een actueel maatschappelijk probleem. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan buurtbewoners die een stuk grond in de wijk dat niet gebruikt wordt, willen inzetten om volkstuintjes in te richten voor mensen die risico lopen op sociaal isolement. Ander voorbeeld kan zijn een initiatief van (een groep) ter stimulering van de integratie van asielzoekers/vluchtelingen.

De overige (alternatieve) eerder gepresenteerde uitgangspunten vindt u hieronder.

1. Subsidie wordt alleen aanvullend/in cofinanciering verstrekt

Een activiteit of vereniging zal nooit voor 100% gesubsidieerd worden. Er kan een drempel worden vastgesteld, die aangeeft tot welk percentage (bijvoorbeeld 50%) van kosten de gemeente een subsidie kan verstrekken. Naast de subsidie van de gemeente zal dus gezocht moeten worden naar andere vormen van financiering, bijvoorbeeld door middel van deelnemersbijdragen. Op deze wijze wordt ook het profijtbeginsel toegepast, mensen die gebruik maken van een bepaalde voorziening/activiteit, betalen hier meer voor. Er kan voor gekozen worden dit niet te laten gelden voor subsidies aan bepaalde basisvoorzieningen in gemeente Neerijnen.

2. Verenigingen werken zoveel mogelijk samen

Waar mogelijk werken verenigingen of instellingen samen. Hierdoor kan niet alleen efficiënter gewerkt worden, maar kunnen ook innovatieve initiatieven ontstaan. Verschillende disciplines kunnen elkaar versterken en soortgelijke verenigingen of organisaties kunnen zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken.

3. Subsidiabele activiteiten/verenigingen zijn gericht op inwoners van Neerijnen en voor iedereen vrij toegankelijk

Activiteiten die door de gemeente gesubsidieerd worden moeten gericht zijn op de inwoners van gemeente Neerijnen en voor alle inwoners van Neerijnen vrij toegankelijk zijn. Ook de vestigingsplaats van een vereniging/instelling kan als criterium bij het verstrekken van een subsidie worden meegenomen. Hierbij kan gekozen worden geen subsidie te verstrekken wanneer een vereniging/instelling buiten gemeente Neerijnen gevestigd is, ook wanneer een soortgelijke vereniging binnen de gemeente niet bestaat.

4. *Subsidiebudget per kern: kern bepaalt zelf verdeling (via bijvoorbeeld dorpsstafel)*

Iedere kern krijgt een budget toegewezen voor het verstrekken van subsidies. De kernen bepalen zelf, via bijvoorbeeld de dorpsstafel, hoe dit budget besteed wordt. De gemeente stelt in dit scenario dus alleen de subsidiebudgetten per kern vast, bijvoorbeeld op basis van inwonersaantallen.

IV. Opzet burgerparticipatie

In de startnotitie herijking subsidiebeleid, die door de Gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat burgerparticipatietrede 3 van toepassing is op de herijking. Dit houdt in dat de burgers een adviserende rol hebben. Onderdeel van het proces is dus het consulteren van belanghebbenden. De Gemeenteraad heeft op 5 februari 2015 de nota 'Burgerparticipatie in Neerijnen' vastgesteld. Hierin is participatietrede 3 als volgt gedefinieerd:

'De gemeente nodigt inwoners, bedrijven en/of maatschappelijke organisaties uit om suggesties of oplossingen over een vraagstuk aan te dragen. Hun mening speelt een volwaardige rol bij de ontwikkeling van beleid. Het college en de raad moeten goede argumenten hebben hun adviezen niet op te volgen.'

Over het pakket aan uitgangspunten dat uiteindelijk de basis zal gaan vormen voor het nieuwe subsidiebeleid, zal advies worden gevraagd aan de belanghebbenden/subsidieontvangers. Het doel van de avonden is met hen na te denken over de invulling van de uitgangspunten en de vertaling naar het nieuwe subsidiebeleid (de subsidieverordening).

Voor het inrichten van deze participatieavonden zijn verschillende mogelijkheden.

Variatie 1: Per kern een participatieavond

De eerste mogelijkheid is per kern een avond te organiseren (waarbij Varik en Heesselt worden samengevoegd en Neerijnen wordt samengevoegd met Opijnen of Waardenburg) waarvoor de verenigingen die in die kern gevestigd zijn worden uitgenodigd. Door het gemeenschapsgevoel binnen de kernen te vergroten kan worden bijgedragen aan de transformatie gedachte. Een sterk verenigingsleven waarbinnen goed wordt samengewerkt tussen de verenigingen kan bijdragen aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de inwoners, de verenigingen en de kernen. Het realiseren van de participatieavonden op deze wijze kan dit versterken. Daarnaast zitten verschillende soorten verenigingen bij elkaar, waardoor de creativiteit bij het nadenken over de verschillende uitgangspunten kan worden gestimuleerd.

Variatie 2: Per huidig subsidiecluster een participatieavond

In het huidige subsidiebeleid zijn 5 clusters: cultuur, educatie, zorg, sport en welzijn. Per cluster kan een avond worden georganiseerd (waarbij de clusters educatie en zorg wegens de aantallen kunnen worden samengevoegd) waarvoor alle verenigingen die subsidie ontvangen binnen dat cluster worden uitgenodigd. Op deze wijze kan samenwerking binnen de clusters worden gestimuleerd. Misschien kunnen bijvoorbeeld twee sportverenigingen door samen te werken elkaar ondersteunen. Hierbij wordt dus juist de verbinding tussen soortgelijke verenigingen uit verschillende kernen bevorderd. Daarnaast kan met vergelijkbare verenigingen worden nagedacht over de uitgangspunten voor het nieuwe subsidiebeleid. Ideeën voor de uitvoering kunnen hierdoor met elkaar worden gedeeld en uitgewerkt.

Variatie 3: Een aantal avonden op verschillende plekken waarvoor iedereen (belanghebbenden) zich kan inschrijven

Er worden meerdere avonden georganiseerd op verschillende plekken in de gemeente waarvoor alle verenigingen zich kunnen inschrijven. Op deze wijze zitten dus verschillende soorten verenigingen en verenigingen uit verschillende kernen bij elkaar.

Dit kan de creativiteit bij het nadenken over de uitgangspunten stimuleren, wellicht komen hieruit verrassende ideeën voort over de uitgangspunten en de uitwerking daarvan. Daarnaast ontmoeten belanghebbenden mensen die ze eerder wellicht nog niet kenden, dit kan mogelijkheden bieden voor innovatie.

Het college stelt voor de burgerparticipatie in te vullen door te kiezen voor variatie 3.

V. Vervolg en planning

Na vaststelling van deze kadernota en het beoogde pakket aan uitgangspunten van het subsidiebeleid, zullen de belanghebbenden worden geconsulteerd.

Het oorspronkelijke doel van de herijking was een vernieuwd subsidiebeleid in te laten gaan op 1 januari 2017. Gezien de verandering in het te volgen traject, blijkt dit echter niet haalbaar te zijn. Hiervoor zijn verschillende overwegingen belangrijk. Aanvragen voor een subsidie moeten binnen zijn voor 1 april voorafgaand aan het jaar waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Dit betekent dat verenigingen/stichtingen al voor 1 april 2016 subsidie moeten hebben aangevraagd binnen het nieuwe subsidiebeleid als dit ingaat op 1 januari 2017. Doordat eerder vertraging is opgelopen in de oorspronkelijke planning is dit te krap geworden. Ook als de deadline voor het aanvragen van subsidie voor het jaar 2017 zou worden opgeschoven, hebben verenigingen niet voldoende tijd om zich voor te bereiden op en aan te passen aan het nieuwe subsidiebeleid.

Het voorstel is daarom het nieuwe subsidiebeleid in te laten gaan vanaf 1 januari 2018.

Overzicht vervolg en planning

Hieronder vindt u de planning zoals deze wordt beoogd na vaststelling van deze kadernota.

| | | |
|---|---|-----------------------------|
| Consultatie belanghebbenden over uitgangspunten: hoe de gekozen uitgangspunten verder in te vullen? Burgerparticipatietrede 3. | Gemeenteraad/College/ Verenigingen/Stichtingen | Maart 2016 / april 2016 |
| Vertaling uitgangspunten en input belanghebbenden in Algemene Subsidieverordening 2018 | Ambtelijk | Mei 2016 |
| Vaststellen Algemene Subsidieverordening 2018 | Gemeenteraad | September 2016 |
| Opstellen beleidsregels | Ambtelijk | Oktober 2016 |
| Vaststellen beleidsregels | College | November / December 2016 |
| Aanvragen verenigingen/stichtingen voor subsidie 2018 | Verenigingen/stichtingen | Voor 1 april 2017 |
| Ingang nieuwe subsidieverordening en beleidsregels | | 1 januari 2018 |

VI. Alternatief scenario

In de presentatie tijdens de beeldvormende vergadering op 24 september zijn verschillende overwegingen gepresenteerd die van invloed zouden kunnen zijn op de herijking van het subsidiebeleid. Momenteel wordt de mogelijkheid van een (bestuurlijke) samenwerking tussen Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen onderzocht. Het is de vraag of deze processen goed naast elkaar kunnen bestaan. Daarom is een alternatief scenario dat de uitkomsten van dit onderzoek worden afgewacht en de herijking van het subsidiebeleid voor nu wordt aangehouden.

VII. Samenvatting beslispunten

Hieronder vindt u een samenvatting van de in deze kadernota verwerkte beslispunten aangaande de herijking van het subsidiebeleid.

1. Vaststellen van het pakket aan uitgangspunten die het nieuwe subsidiebeleid vormgeven:
 - Subsidies dragen bij aan het realiseren van maatschappelijke doelen van de gemeente.
 - Alleen activiteiten zijn subsidiabel.
 - Er is een minimum subsidiebedrag.
 - Voor innovatieve ideeën vanuit inwoners heeft het aanvragen van subsidie een korte doorlooptijd.
2. Burgerparticipatie in te vullen door 3-4 avonden te organiseren waarvoor belanghebbenden zich kunnen inschrijven en waar wordt nagedacht over de invulling en uitwerking van de uitgangspunten.
3. De beoogde ingang van het nieuwe subsidieleid uit te stellen naar 1 januari 2018.